

Євгенія Поліщук, Валентина Маюрченко, Олег Терещенко, Максим Будяєв, Сергій Онікієнко

Розкриття моделей фінансової поведінки громадян: польсько-український тематичний аналіз у довоєнний період

У статті вивчається фінансова поведінка українців, які проживають в Україні та Польщі, з метою виявлення закономірностей для розробки індивідуальних програм фінансової грамотності. Оцінюється також готовність українців, у межах їхніх моделей поведінки, до глобальних криз, що призводять до фінансових потрясінь. Для збору даних двох випадково обраних груп представників українців у Польщі (N1 = 280) та в Україні (N2 = 341) протягом січня та лютого 2022 року використовувався метод опитування. Дані оброблено з використанням програми SPSS. Виявлено загальні для України та Польщі закономірності, засновані на традиціях і особистих переконаннях: дисципліноване управління грошовими потоками особистого бюджету та формування резервів на випадок різного роду криз; концентрація на короткострокових планах і уникнення довгострокових; відсутність довіри до фінансових установ для збереження грошей. Серед виокремлених закономірностей можна виділити такі: у Польщі українці більш відповідально й уважно ставляться до споживчих кредитів, отримують і регулярно сплачують рахунки. У Польщі інвестиційний портфель українців має більш різноманітний набір інструментів; перевага надається фінансовим онлайн-послугам. Дослідження допомагає виявити українців, готових фінансово протистояти російській війні в Україні. Майже 30% українців в Україні та 25% у Польщі мали резерв лише на 1-3 місяці. В обох країнах великі витрати на продукти харчування (від 10 до 30%%). При цьому понад 50% респондентів в обох країнах стверджують про готовність покривати непередбачені витрати з власних резервів.

Ключові слова: фінансова поведінка, фінансова грамотність, фінансова освіта, особисті фінанси, фінансові послуги

Класифікація JEL: D14, D91, G02, G11

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.